

Vi viser til forespørsel fra grunneiere og campingplasser rundt Seljordsvatnet, om å få senket nivået på Seljordsvatnet før flomperioder. Store snømengder ligger i fjellet, og kan komme i en voldsom vårflom. Flere advarsler har kommet ut om at i år kan det bli storflom. Det overrasker oss at MidtTelemark kommune avslår å komme oss i møte for å hindre flomskader.

Konsesjonsvilkårene i NVE

Det står i konsesjonsvilkårene fra NVE at luka i Hagadrag skal være stengt i høyvannsperioder, altså når det er flom.

Kommunestyrevedtak 2015

Litt spesielt er det da at Bø kommunestyre i februar 2015 vedtar å:

Stenge luka i Hagadrag til enhver tid med mindre en skal sikre minstevannføring i Bø elva, og da må senke luka.

Begrunnelsen som saksbehandler legger til grunn, og som kommunestyre hviler sitt vedtak på, er tvilsom:

1. Det står i konsesjonsvilkårene. (Konf linjene over)
2. Ulempene med å stenge er så små, at de ikke er nødvendig å ta hensyn til. !!!

Feiltolkningen i pkt 1 er åpenbar, og vurdert av jurister som ikke holdbar. Fordi om luka skal være stengt når det er høyvannsperiode, betyr det ikke automatisk at en kan stenge luka når det ikke er høyvannsperiode.

Pkt 2 er ikke særlig empatisk for de av oss som har satset et helt liv, og alt av økonomiske evner, på skape en bedrift der mange har sitt levebrød. Vi lider av at vannstanden er langt over normalen i lange perioder.

Store områder av våre arealer, aktivitetsområder, utleieareal og badestrender er neddemt unødvendig lenge. Dersom vannstanden går ½ meter opp, vil det bety 10 meter smalere badestrand. Ved en vannstand på 117 m, som det tas til orde for (konf. Bø Blad juli 2017), vil store områder av utleiearealer bli neddemt og ytterligere arealer vil være ubrukelige, dersom det skulle komme uventet nedbør. Derfor kan vi ikke ta opp bestillinger på lengere sikt av grupper og foreninger som ønsker å plassere seg samlet. Dette har økonomiske konsekvenser.

Hensikten med å holde luka stengt i høyvannsperioder er at det ikke skal komme ut for mye vann, slik at det blir unødvendig ekstra flom nedover i vassdraget.

Det paradoksale ved vedtaket i Bø kommunestyre i februar 2015, er at den potensielle bufferen for Seljordsvatnet blir borte når vannivået er på topp til alle tider. Da vil Seljordsvatnet ikke ha noen

dempende bufferkapasitet, og flommen vil komme for fullt ned over Bøelva. Og Seljordsvatnet vil da få forlenget flom.

NB. Dette blir da stikk i strid med intensjonen i dette reguleringspunktet fra NVE.

Det hevdes at luka betyr så lite, når det er flom, men ved å senke vannet litt før flom, vil det kunne forsinke og redusere toppnivået, og forkorte flomperioden

Det som i tillegg er et stort problem, er at Seljordsvatnet etter lukeombygging og styringsomlegging har et høyere nivå over lengre tid enn tidligere. Dette er alle oppsittere og grunneiere rundt Seljordsvatnet enige om, uansett hva regulanten sier.

Normalvannstanden

I alle historiske vannatlas står Seljordsvatnet oppført med 116 m.o.h.

I en artikkel i Bø blad fra juli 2017, argumenterer Skagerak Energi med at det naturlige nå er at Seljordsvatnet har en normalvannstand på 117 m med bakgrunn i økte nedbørmengder. Som om alle de inngrep og ombygginger som er gjort av Sundsbarm og Skagerak energi og Bø kommune opp gjennom årene ikke skulle bety noe?

Etter vårt syn, har Bø kommune bare konsesjon til å senke Seljordsvatnet en halv meter fra 116,0 til 115,5. De har **ikke** fått konsesjon til å **heve** Seljordsvatnet. Derfor er beslutningen som ble vedtatt om å stenge luken til enhver tid med mindre det skal sikrest minstevassføring i Bø elva å karakterisere som en feiltolking av ordlyden i konsesjonsvilkårene.

Det er også verdt å kommentere påstanden om at Seljordsvatnet ifølge statistikken har blitt gjennomsnittlig lavere etter Sundsbarmutbyggingen.

Den engelske politikeren Disraeli sa engang på slutten av 1800 tallet at det fantes 3 former for løgner: Løgn, fordømt løgn, og statistikk.

Det er grunn til å stille spørsmål om måten parameterne blir brukt, og varigheten av de forskjellige referansehøydene.

Før Sundsbarmutbyggingen var det ingen buffer og flommen kom opp i store høyder, men gikk fort ned igjen. Disse toppene drar gjennomsnittet kunstig opp.

Etter utbyggingen ble det markert lavere flomtopp jevnt over, noe som vil gi statistisk utslag. Når den nye luka, som er **en meter** høyere enn den gamle, holdes stengt, vil flomtilstanden være mye lenger. Tilsynelatende vil et statistisk gjennomsnitt bli lavere, selv om vannstanden i store perioder av året er høyere enn før.

Det hviler et stort ansvar på Bø kommune, når de nekter å samarbeide om å hindre unødvendige skader ved en storflom. Vi viser til advarsler fra forsikringsbransjen mot Østtelemarken Brukseierforening og andre konsesjonshavere etter å ha neglisjert flomforebygging i 2015, da store skader rammet grunneiere og bruk langs Telemarkvassdraget.

Bø kommune og Sundsbarm snakker om at luka ikke betyr noen ting, og så føyer de til: "når det er flom". Det er riktig, for det er bare når det er flom at luka nesten ikke betyr noe. Men når det gjelder å komme ned i det vi regner som "historisk" normalvannstand, så betyr luka mye under vanlige perioder utenom flom. Det har vi fått dokumenter mange ganger. Vi er interessert i den gjennomsnittlige og varige vannstanden i Seljordsvatnet under sommerhalvåret, utenom flommene. Der kan luka spille en

stor rolle. Dette har Bø kommune forsøkt å vri seg unna i årevis ved stadig å snakke om at luka ikke betyr noe, men føyer alltid til: «når det er flom», for ikke å bli tatt i feilinformasjon.

Flomforebyggende tiltak

Under revisjonsgjennomgangen høsten 2019 fremhevet Skagerak energi flomforebyggende tiltak i øvre deler av vassdraget. De hadde rensert utløp og senket vannstand flere steder. Da er det litt spesielt at dette ikke skal gjelde nettopp i utløpet av Seljordsvatnet. Her gror det til og stuver vannet, slik at avrenning hindres. Grunneier ønsker å rense, men Bø kommune motsetter seg dette. Hva er så spesielt med dette utløpet i forhold til andre utløp? Hvorfor er ikke senkning av vannstanden som flomforebygging like aktuelt her?

Langsiktig strategi

Er det slik at Bø kommune har langsiktige strategiske mål med sin håndtering av denne saken.?

- 1 Sikre vannforsyningen til kraftverket i Oterholt ved å fylle opp Seljordsvatnet.
 2. De har ikke gitt opp håpet om å få bygget ut Herrefoss kraftstasjon. Å heve Seljordsvatnet med 1 m betyr økt fallpotensiale og økt energiproduksjon.
 3. Skagerak energi kan ha sammenfallende interesse med Bø kommune. Etter konsesjonsvilkårene må det tappes fra Sundsbarm for å sikre minstevannføring i Bø elva. Dersom man kan bruke et oppfylt Seljordsvatn som tappingsmagasin, slipper man å tappe verdifullt vann fra Sundsbarm når prisen på kraft er lave.
- De første ca 30 årene etter at luka ble bygd om på 70/80 tallet, var maks lukehøyde 116 m. Men etter hvert ble luka oftere og oftere justert opp til ca 116,5 som er den maksimale høyden. Dette er minst 0,5 m over normalvannstanden. Dette har skjedd gradvis, kanskje for å skille årsak og virkning og håpe at det glir gjennom. Tidsvitner dør og folk glemmer.
4. Ved å hevde at økningen av Seljordsvatnet skjer gjennom naturlig økning pga nedbør, sparer Bø kommune flere millioner i erstatning til berørte grunneiere. Bø kommune tar seg til rette og er med å demme opp Seljordsvatnet uten tillatelse.

Når det gjelder ordførerens påstand i deres svarbrev av 03.04.2020 til Garvikstrondi Camping AS, om at det må søkes NVE om å senke luka for å opprettholde en akseptabel vannstand, så registrerer vi at det var Bø kommunestyre som i februar 2015 vedtok å forandre lukeregimet på bakgrunn av det vi mener er en feiltolkning av ordlyden i konsesjonsvilkårene.

I kontakt med NVE, ser ikke de det som nødvendig at de uttaler seg om en endring av lukereglementet, som har til hensikt å forebygge flomskader, bare det ikke bryter med formålet med paragrafen i konsesjonsvilkårene.

MidtTelemark kommune kan derfor forandre dette på egenhånd. Her er det bare å følge ordlyden i konsesjonsvilkårene.

Å holde luken konstant lukket medfører i praksis en oppregulering av Seljordsvatnet, og er søknadspliktig. MidtTelemark kommune vil da bli erstatningspliktige overfor berørte grunneiere.

Dialog og samarbeid

Gjennom 40 år har vi forsøkt å komme i dialog med Bø kommune om et samarbeid vedrørende luke manøvreringen. I samtale med administrasjonen har det ikke vært noen som har hatt greie på denne luka og reglementet. Ingen vet noe som helst. De har henvist til Sundsbarm kraftverk.

Når vi så kontakter administrasjonen i Sundsbarm kraftverk, så får vi beskjed om at de følger regelverket som Bø kommune har vedtatt, så vi må henvende oss der.

Både grunneiere og de som driver næringsvirksomhet rundt Seljordsvatnet ønsker nå at Bø kommune viser vilje til dialog. Vi ber om at de viser godt naboskap, og setter seg ned for å diskutere et lukeregime som vi kan leve med.

Med hilsen for campingplassene rundt Seljordsvatnet

Sigmund Telnes

Hans Arne Haugen

Sveinung Haugen

Kopi: Seljord kommune og NVE v.Karsten Jensen og Jacob Fjellanger